

Aanvullend onderzoek veldspitsmuis, rugstreeppad en kamsalamander
In het kader van de Wet natuurbescherming

Plangebied: Oostkade 5, Sluiskil
Opsteller(s): F. A. van Meurs

Aanvullend onderzoek veldspitsmuis, rugstreeppad en kamsalamander

In het kader van de Wet natuurbescherming

Ondertitel	Plangebied: Oostkade 5, Sluiskil
Opsteller(s)	F. A. van Meurs
Datum	24-08-2018
Versienummer	02
Rapportkenmerk	ER20180723v02
Aantal pagina's	23
Opdrachtgever	SPA WNP Ingenieurs
Contactpersoon	N. Jacobs
Collegiale toets	L. Boon
Wijze van citeren	Meurs, F. A. van. 2018. Aanvullend onderzoek veldspitsmuis, rugstreeppad en kamsalamander. In het kader van de Wet natuurbescherming Plangebied: Oostkade 5, Sluiskil. Kenmerk ER20180723v02. Ecoresult B.V., Dordrecht.

Ecoresult B.V.
Van Ravesteyn-erf 156
3315 DK Dordrecht
078 75 184 12
info@ecoresult.nl
www.ecoresult.nl

© copyright Ecoresult B.V. 2018

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. Ecoresult B.V. kan door opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding.....	5
1.1 Aanleiding.....	5
1.2 Onderzoeksvragen.....	5
1.3 Leeswijzer.....	5
2 Beschrijving activiteit.....	7
2.1 Locatie.....	7
2.2 Huidige situatie.....	7
2.3 Voorgenomen ontwikkelingen.....	8
2.4 Planning.....	9
2.5 Planning van werkzaamheden.....	9
3 Onderzoek beschermde soorten.....	11
3.1 Werkwijze.....	11
3.2 Volledigheid onderzoek.....	13
4 Resultaten aanvullend onderzoek.....	15
4.1 Veldspitsmuis.....	15
4.2 Rugstreeppad.....	16
4.3 Kamsalamander.....	16
4.4 Overige soorten.....	16
5 Effectbeoordeling.....	17
5.1 Veldspitsmuis.....	17
5.2 Rugstreeppad.....	17
5.3 Kamsalamander.....	17
6 Maatregelen.....	19
6.1 Rugstreeppad.....	19
6.2 Broedende algemene vogels.....	19
7 Conclusies en aanbevelingen.....	21
7.1 Conclusies.....	21
7.2 Aanbevelingen.....	22
8 Literatuur.....	23
8.1 Literatuur.....	23
8.2 Internet.....	23

1 Inleiding

1.1 *Aanleiding*

In opdracht van SPA WNP Ingenieurs heeft Ecoresult B.V. een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar veldspitsmuis, rugstreeppad en kamsalamander in het plangebied: Oostkade 5, Sluiskil. De aanleiding hiervoor is een natuurtoets waaruit blijkt dat als gevolg van de activiteiten schadelijke effecten kunnen ontstaan op betreffende soorten¹. Aanvullend onderzoek naar deze soortgroepen is noodzakelijk om te vast te stellen of deze soorten inderdaad aanwezig zijn en zo ja, hoe in het kader van de Wet natuurbescherming gehandeld dient te worden. In voorliggende rapportage worden de onderzoeksresultaten gepresenteerd.

1.2 *Onderzoeksvragen*

In het onderzoek worden 5 onderzoeksvragen beantwoord:

1. Zijn veldspitsmuis, rugstreeppad en kamsalamander aanwezig?
2. Welke functie(s) heeft het object of het gebied voor veldspitsmuis, rugstreeppad en kamsalamander?
3. Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en functioneel leefgebied behouden?
4. Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
5. Is een ontheffing Wet natuurbescherming voor de werkzaamheden nodig?

1.3 *Leeswijzer*

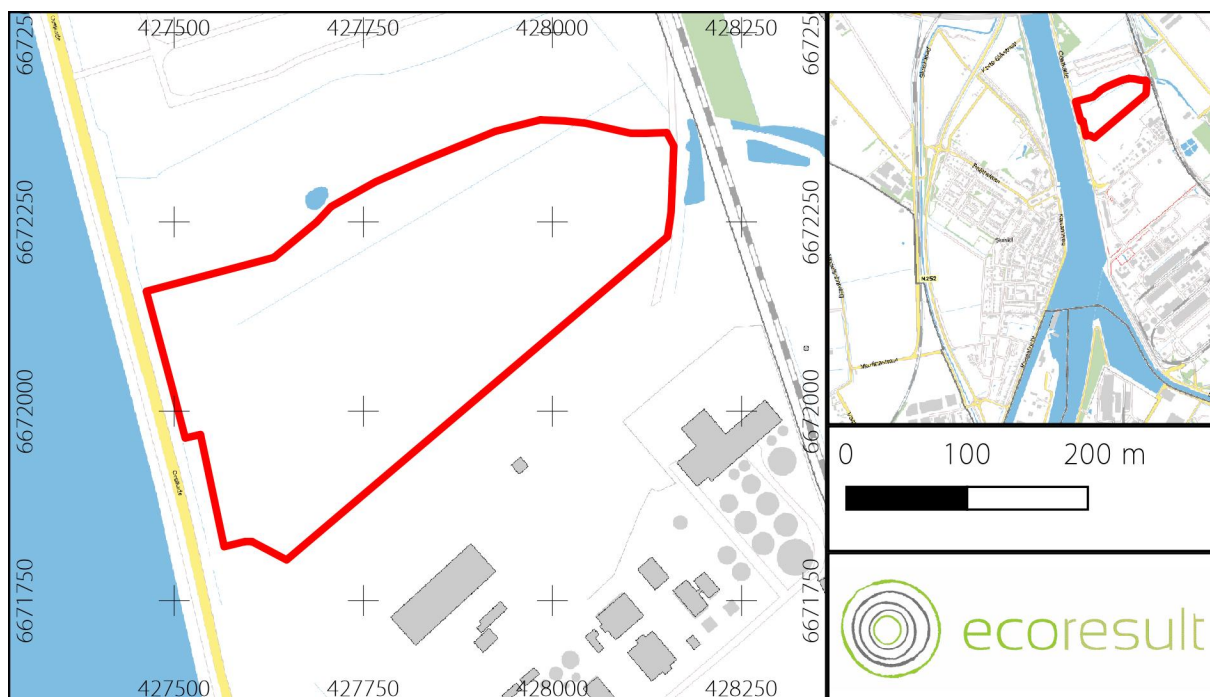
In deze rapportage worden allereerst het plangebied en de geplande activiteiten beschreven. Hierna volgt een beschrijving van de werkwijze van het onderzoek, de resultaten van het onderzoek en een effectbepaling van de geplande werkzaamheden. Aansluitend wordt beschreven welke maatregelen genomen dienen te worden negatieve effecten te voorkomen of te verminderen. Er wordt afgesloten met de conclusies en aanbevelingen.

¹ Van Meurs, 2017.

2 Beschrijving activiteit

2.1 Locatie

Het plangebied betreft een weiland, gelegen aan de Oostkade, ten noordoosten van de bebouwde kom van Sluiskil, gemeente Terneuzen, provincie Zeeland. Het perceel is gelegen aan de Oostkade 5, ten oosten van het Kanaal van Terneuzen. De oppervlakte van het perceel bedraagt circa 20 hectare. Zie Afbeelding 1.

Afbeelding 1: Ligging plangebied. Voor de ligging ten opzichte van de bebouwde kom van Sluiskil, zie de kaartinzet rechtsboven. Het plangebied is rood gemarkeerd. Kaartbron: PDOK.

2.2 Huidige situatie

- Het plangebied bestaat uit twee percelen: een deel van een weiland welke op moment van het veldonderzoek niet werd begraasd (ten noorden van de kavelstoot) en een met gras ingezaaide akker ten zuiden van de kavelstoot. Plaatselijk liggen steenstapels langs de sloot.
- Het weiland is vochtig, verspreid liggen laagtes met ondiep water en pollen gras en russen en een drinkpoel. Ten noorden van het plangebied zijn natuurvriendelijke oevers aanwezig.

- De twee percelen worden gescheiden door een ondiepe, matig watervoerende kavelsloot.

Afbeelding 2: Het plangebied, gezien vanuit het westen. Foto: J. Keijzer, Ecoresult B.V., april 2018.

- In het centraal westelijk deel is een boomgroepje met lage bomen aanwezig.
- Aan de westzijde van het plangebied ligt de Oostkade met tussen het plangebied en deze weg een watervoerende sloot. Langs de westzijde van de Oostkade is een bomenhaag aanwezig, welke de weg scheidt van het Kanaal van Terneuzen.
- De zuidzijde van het perceel wordt begrensd door een watergang. Ten zuiden van deze kavelsloot ligt het bedrijfsterrein van Heros. Ten tijde van het veldbezoek werd op het terrein van Heros, direct langs de kavelsloot een aarden wal opgeworpen. Hierdoor stroomde grond de sloot in.
- Aan de oostzijde van het plangebied ligt een plasje, met hieromheen braamstruweel. Ten noorden van dit plasje staat een solitaire grote wilg. In deze boom zijn spleten, holten en scheuren aanwezig. Ten oosten van deze wilg en de plas ligt een verhoogde spoorbaan. Aan de oostzijde van de spoorbaan is een boomgroep aanwezig, op een afstand van tenminste 50 meter.
- Er is geen verlichting aanwezig binnen en grenzend aan het plangebied. Eveneens is de Oostkade onverlicht.
- Lijnvormige elementen zijn aanwezig langs de randen van het plangebied (hagen, wegen, perceelsscheidingen en een kanaal). Ondergrondse ruimten zijn afwezig.

2.3 Voorgenomen ontwikkelingen

Het plangebied wordt ingericht als opslagterrein van het bedrijfsterrein van Heros. Hiertoe wordt een bestemmingsplanwijziging voorbereid. Het plangebied wordt geëgaliseerd en

vervolgens verhard met een waterdichte asfaltlaag. In het oostelijk deel wordt een waterbassin aangelegd ten behoeve van de reiniging en afvoer van water van het bedrijfsterrein. Daarnaast wordt een opslagplaats voor metaalafval en een schrootbewerkingsinstallatie gebouwd, alsook twee loodsen. Zie Afbeelding 6. Het plangebied zal landschappelijk worden ingepast.

2.4 Planning

De exacte planning van de voorgenomen ontwikkelingen is op dit moment nog niet bekend.

2.5 Planning van werkzaamheden

De voorgenomen ontwikkelingen worden uitgevoerd vanaf 2017. Sloop van de bestaande bebouwing is nog niet gepland. Dit is mede afhankelijk van het voorliggend onderzoek.

Afbeelding 3: Toekomstige situatie. Het plangebied is blauw omkaderd. Kaartbron: Overzicht terreinuitbreiding 7,2 ha van Heros Sluiskil. Tek.nr. HSL 2016-01-05/1.

3 Onderzoek beschermde soorten

3.1 *Werkwijze*

De volgende soorten/soortgroepen zijn onderzocht:

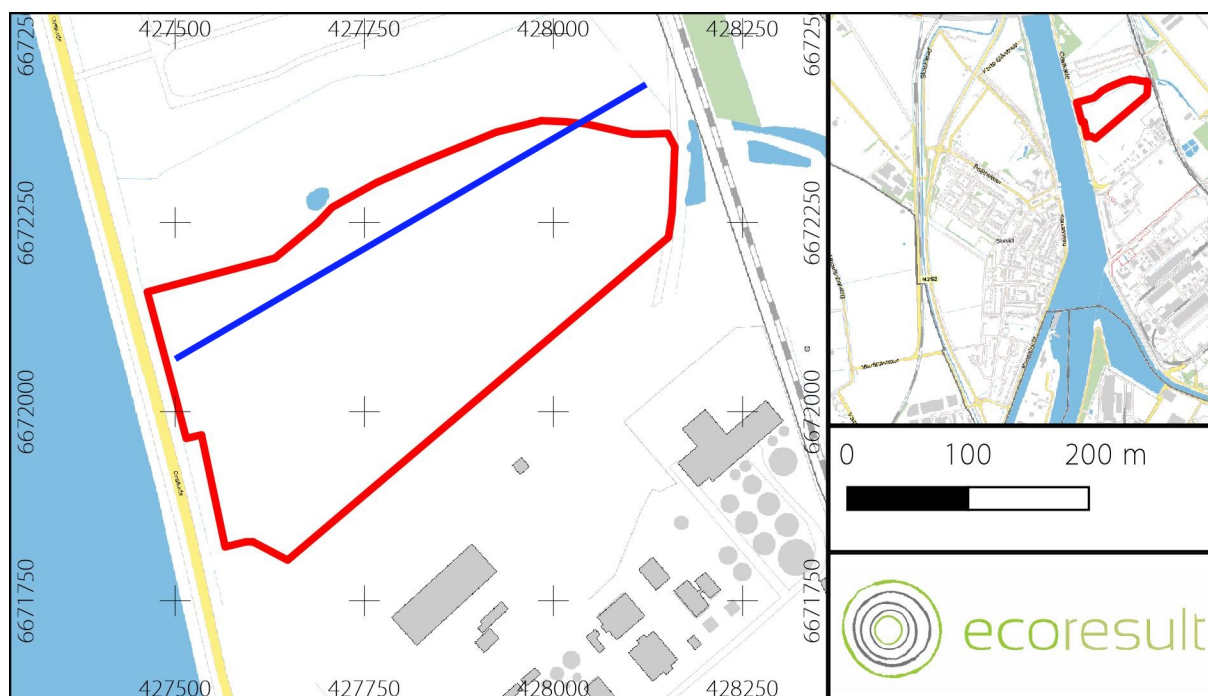
Veldspitsmuis: Het onderzoek is uitgevoerd in de periode april 2018. Voor de methode is uitgegaan van de meest gangbare methode om de aanwezigheid van de veldspitsmuis vast te stellen. Deze methode bestaat uit het plaatsen van 1 raai met 40 vallen over een lengte van 200 meter (in tweetal om de 10 meter) langs een slootje in het plangebied (zie Afbeelding 4). Er is voor dit vallenonderzoek gebruik gemaakt van Heslinga- vallen. Er zijn 3 vangdagen ingepland en 3 dagen aan voorbereiding (pre-bait). 2 keer per etmaal (max. interval tussen de valcontroles is 12 uur) zijn de vallen gecontroleerd, dus zijn er in totaal 6 controles uitgevoerd. De vallen zijn uitgezet langs de kavelsloot in het noordelijk deel van het plangebied. De 40 vallen zijn gecontroleerd in 1 veldbezoek. Deze methode maakt het mogelijk om binnen 8 dagen een goed beeld te vormen van de aan- of afwezigheid van veldspitsmuis en andere soorten muizen. Doel van dit onderzoek is de aan- of afwezigheid bepalen, extra informatie (zoals geslacht, terugvangsten etc.) werd niet verzameld. Wel werden andere gevangen soorten genoteerd en gerapporteerd.

Rugstreepad: Onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied van rugstreepad binnen en grenzend aan het plangebied conform de condities en methodiek van het Kennisdocument Rugstreepad².

Kamsalamander: Onderzoek naar de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen en functioneel leefgebied van kamsalamander binnen en grenzend aan het plangebied conform de condities en methodiek van het Kennisdocument Kamsalamander³.

2 <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

3 <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

Afbeelding 4: Blauwe lijn betreft de sloot waar het veldspitsmuisonderzoek heeft plaatsgevonden. Kaartbron: PDOK

In Tabel 1 en Tabel 2 is een overzicht gegeven van de het aanvullend onderzoek, de onderzoeksmomenten, weersomstandigheden en betrokken ecologisch deskundigen. Alle betrokken deskundigen hebben aantoonbare ervaring op het gebied van inventariseren van huismuis, gierzwaluw en vleermuizen. De veldbezoeken zijn uitgevoerd onder goede weersomstandigheden, conform de kennisdocumenten rugstreeppad en kamsalamander en de voor de veldspitsmuis beschikbare informatie.

Veldbezoek	Datum	Soort	Type onderzoek	Moment	Onderzoeker	Temperatuur (°C)	Neerslag (mm)	Windkracht (Bft)
1	23-04-2018	Veldspitsmuis	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, functioneel leefgebied	Plaatsen vallen	J. Keijzer	6-15	0	2
2	23-04-2018 t/m 26-04-18	Veldspitsmuis	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, functioneel leefgebied	Prebait-periode	J. Keijzer	6-15	0	4
3	26-04-2018	Veldspitsmuis	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, functioneel leefgebied	Avond	J. Keijzer	6-15	0	4
4	27-04-2018	Veldspitsmuis	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, functioneel leefgebied	Ochtend/avond	J. Keijzer	6-15	0	4
5	28-04-2018	Veldspitsmuis	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, functioneel leefgebied	Ochtend/avond	J. Keijzer	6-15	0	4
6	29-04-2018	Veldspitsmuis	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, functioneel leefgebied	Ochtend	J. Keijzer	6-15	0	4

Tabel 1: Onderzoeksmomenten veldspitsmuisonderzoek en weergegevens gecorrigeerd met eigen waarnemingen in het veld.

Bron weergegevens: eigen gegevens en <http://weergegevens.nl/>

Veldbezoek	Datum	Soort	Type onderzoek	Moment	Onderzoeker	Temperatuur (°C)	Neerslag (mm)	Windkracht (Bft)
1	03-05-2018	Rugstreeppad/ kamsalamander	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, functioneel leefgebied	21u00 – 23u00	G. Tanis	7	0	1
2	10-05-2018	Rugstreeppad/ kamsalamander	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, functioneel leefgebied	21u00 – 23u00	G. Tanis	7	0	1
3	18-05-2018	Rugstreeppad/ kamsalamander	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, functioneel leefgebied	12u00 – 14u00	G. Tanis	14	0	3
4	25-05-2018	Rugstreeppad/ kamsalamander	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, functioneel leefgebied	21u00 – 23u00	G. Tanis	14	0	2
5	12-06-2018	Rugstreeppad/ kamsalamander	Voortplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen, functioneel leefgebied	21u00 – 23u00	G. Tanis	17	0	7

Tabel 2: Onderzoeksmomenten rugstreeppad- en kamsalamanderonderzoek en weergegevens gecorrigeerd met eigen waarnemingen in het veld. Bron weergegevens: <http://weergegevens.nl/>

3.2 Volledigheid onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de voor die soort(groep) geldende standaarden. De onderzoeksperiode voor al de betreffende soorten is optimaal. De inventarisatie blijft echter een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is hieraan dan ook voldoende invulling gegeven.

4 Resultaten aanvullend onderzoek

4.1 *Veldspitsmuis*

Gedurende de veldonderzoeken zijn in totaal twee muizensoorten waargenomen, van beide 1 exemplaar:

- Bosmuis (29 april, tijdens de ochtendcontrole).
- Veldmuis (28 april, tijdens de ochtendcontrole).

Tijdens het onderzoek zijn geen waarnemingen van veldspitsmuis gedaan. Hiermee is veldspitsmuis afwezig. Tijdens het onderzoek zijn enkele de algemene soorten bosmuis (Afbeelding 5) en veldmuis (Afbeelding 6) aangetroffen. Andere soorten muizen zijn niet aangetroffen.

Afbeelding 5: Bosmuis, gevangen tijdens de ochtendcontrole op 29-04-2018. Foto: Ecoresult B.V.

Afbeelding 6: Veldmuis, gevangen tijdens de ochtendcontrole op 28-04-2018. Foto: Ecoresult B.V.

4.2 Rugstreeppad

Tijdens het onderzoek is in en grenzend aan het plangebied geen rugstreeppad aangetroffen. Dichtstbijzijnde rugstreeppadden werden tijdens het veldonderzoek aangetroffen op circa 1,3 km ten westen van het plangebied, ter hoogte van de Sluiskiltunnel. Tijdens de werkzaamheden kan voor rugstreeppad aantrekkelijk habitat ontstaan. Vestiging van de zeer mobiele rugstreeppad is dan niet uit te sluiten. In dit geval betekent het dat ter voorkoming van vestiging van rugstreeppad tijdens de werkzaamheden in het plangebied maatregelen getroffen dienen te worden (zie paragraaf 6.1).

4.3 Kamsalamander

Tijdens het onderzoek is, hoewel alle plassen en poelen goed bemonsterd zijn, in en grenzend aan het plangebied geen kamsalamander aangetroffen. Hiermee is kamsalamander in het plangebied afwezig.

4.4 Overige soorten

Langs de watergangen binnen en grenzend van het plangebied werden meerdere waarnemingen verricht van territoriale vogels, zoals blauwborst, kleine karekiet, rietzanger en meerkoet.

5 Effectbeoordeling

5.1 *Veldspitsmuis*

In het plangebied is veldspitsmuis afwezig. Vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen van veldspitsmuis zijn in en direct grenzend aan het plangebied afwezig. Het plangebied heeft geen functie voor veldspitsmuis. Derhalve wordt door de werkzaamheden de Wet natuurbescherming niet overtreden. Het treffen van maatregelen is niet nodig. Het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is niet nodig.

5.2 *Rugstreepad*

De rugstreepad is in en grenzend aan het plangebied afwezig. De voorgenomen activiteiten kunnen zonder ontheffing van de Wet natuurbescherming worden uitgevoerd.

Rugstreepad komt daarentegen wel op korte afstand van het plangebied voor. In het verleden zijn bovendien waarnemingen van rugstreepad in en grenzend aan het plangebied verricht⁴. Tijdens de werkzaamheden in het plangebied kunnen voor rugstreepad zeer aantrekkelijke locaties ontstaan die deze mobiele soort normaliter rap kan innemen. Als dat gebeurt ontstaat er een beschermde locatie die onder meer vrij van verstoring dient te zijn. Het is daarom nodig maatregelen te treffen om te voorkomen dat rugstreepadden zich vestigen op het werkterrein. Zie verder paragraaf 6.1.

5.3 *Kamsalamander*

In het plangebied zijn vaste rust- en verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen en essentieel functioneel leefgebied van kamsalamander afwezig. Derhalve wordt door de werkzaamheden de Wet natuurbescherming niet overtreden. Het treffen van maatregelen is niet nodig. Het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming is niet nodig.

4 Van Meurs, 2017.

6 Maatregelen

6.1 *Rugstreeppad*

Rugstreeppad komt voor binnen een korte afstand van het plangebied, op een afstand van maximaal 1,5 kilometer. In het verleden zijn bovendien waarnemingen van rugstreeppad in en grenzend aan het plangebied verricht⁵. Tijdens de werkzaamheden in het plangebied kunnen voor rugstreeppad zeer aantrekkelijke locaties ontstaan die deze mobiele soort normaliter rap kan innemen. Als dat gebeurt ontstaat er een beschermde locatie die onder meer vrij van verstoring dient te zijn. Het is daarom nodig maatregelen te treffen om te voorkomen dat rugstreeppadden zich vestigen op het werkterrein:

- Op het werkterrein wordt voorkomen dat er (tijdelijke) grond- en/of zanddepots en takkenbossen ontstaan die als resp. voortplantingshabitat of functioneel leefgebied van rugstreeppad zouden kunnen functioneren.
- Indien niet voorkomen kan worden dat grond- en/of zanddepots meer dan 4 weken blijven liggen, dienen deze grond- en/of zanddepots direct na afwerking afgedekt te worden met landbouwplastic of aan de onderzijde een goed afsluitend zeildoek, of;
- Het plaatsen van paddenwerende schermen rondom het werkterrein of de zanddepots. De schermen zijn 50 centimeter hoog en steken minimaal 10 centimeter in de grond. Deze schermen dienen regelmatig gecontroleerd te worden op scheuren of gaten.
- Het voorkomen van vorming van ondiepe plassen op het werkterrein (zie afbeelding 10).
- Indien ondanks het treffen van maatregelen zich onverhoopt toch rugstreeppadden op het terrein vestigen mogen aanwezige rugstreeppadden, door een ecologisch deskundige, over kleine afstanden en binnen korte tijd verplaatst worden naar geschikt habitat buiten het werkterrein om ze te beschermen tegen nadelige gevolgen van de werkzaamheden.

De voorgenoemde algemene maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol specifiek voor het plangebied concreet gemaakt te worden.

6.2 *Broedende algemene vogels*

In het plangebied zijn voortplantingsplaatsen van algemene vogels (meerkoet, kleine karekiet, rietzanger en blauwborst) aanwezig. In gebruik zijnde nesten mogen in principe

5 Van Meurs, 2017.

nooit worden verstoord. Door in dezen onder andere buiten het broedseizoen (grotweg 15 maart – 15 augustus) te werken zijn schadelijke effecten op nesten van deze vogels te voorkomen.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 *Conclusies*

In opdracht van SPA WNP Ingenieurs heeft Ecoresult B.V. een aanvullend onderzoek uitgevoerd naar veldspitsmuis, rugstreeppad en kamsalamander in het plangebied: Oostkade 5, Sluiskil, gemeente Terneuzen, provincie Zeeland. De veldonderzoeken zijn uitgevoerd onder de condities en methodiek van de relevante kennisdocumenten en protocollen, door ecologen van Ecoresult B.V. met aantoonbare ervaring op het gebied van inventariseren van de specifieke soortgroepen. Dit onderzoek heeft de volgende resultaten opgeleverd.

Veldspitsmuis:

- Binnen de begrenzing van het plangebied zijn geen voorplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied van veldspitsmuis aanwezig.

Rugstreeppad:

- Rugstreeppad is in het plangebied afwezig. De voorgenomen activiteiten kunnen met betrekking tot deze soorten zonder ontheffing van de Wet natuurbescherming worden uitgevoerd.
- Omdat tijdens de werkzaamheden in het plangebied voor rugstreeppad – die op minder dan 1,5 km. van het plangebied voorkomt – zeer aantrekkelijke locaties kunnen ontstaan dienen maatregelen getroffen te worden om te voorkomen dat rugstreeppadden zich vestigen op het werkterrein.
- De maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol specifiek voor het plangebied concreet gemaakt te worden. Zie verder paragraaf 6.1.

Kamsalamander:

- Binnen de begrenzing van het plangebied zijn geen voorplantingsplaatsen, vaste rust- en verblijfplaatsen en essentieel functioneel leefgebied van kamsalamander aanwezig.

Overige aanbevelingen met betrekking tot vrijgestelde soorten en vogels, zoals benoemd in de natuurtoets⁶ blijven van kracht.

7.2 Aanbevelingen

7.2.1 Zorgplicht

De Wet natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van het in het wild levende dier. Dat betekent dat voor de wet alle dieren van onvervangbare waarde zijn en dat mensen daar niet onzorgvuldig mee mogen omspringen. Vanuit deze gedachte is de zorgplicht ontstaan. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (en dus niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt. Concreet betekent dit dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Dit houdt bijvoorbeeld in dat wanneer men in het werkterrein een egel aantreft, deze buiten het werkterrein geplaatst dient te worden of de kans moet krijgen om op eigen kracht het werkterrein te verlaten.

⁶ Van Meurs, 2018.

8 Literatuur

8.1 *Literatuur*

Meurs, F. A. van. 2018. Natuurtoets. In het kader van de Wet natuurbescherming en Verordening ruimte. Plangebied: Oostkade 5, Sluiskil. Rapportkenmerk ER20171130v02. Ecoresult B.V., Dordrecht.

8.2 *Internet*

PDOK (Publieke Dienstverlening Op Kaart)
<https://www.pdok.nl/>

Kennisdocumenten
<https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>